

Jojoën met suikerbiet

De NMa houdt Cosun en de CSM-telers aan het lijntje. Akkerbouwers krijgen extra bietenquotum aangeboden, maar aan de andere kant dreigt er een korting uit Brussel. De definitieve hoogte wordt echter met de oogst bekend. Dus meer zaaien of minder zaaien. De suikerbiet als jojo.

Door: Eric de Lijster
Fotografie: Twan Wiermans

Voor de bieten telers van Cosun plofte er vorig week een brief met goed nieuws in de bus. De coöperatie gaat er vanuit over de afgelopen bieten campagne een bietenprijs uit te betalen

van 48,25 euro per ton bieten met een WIN van 90 en een suikergehalte van 16,4 procent. Deze daling van 3,50 euro per ton ten opzichte van vorig jaar valt reuze mee, gelet op de hervorming van het Europese suikerbeleid en de daarmee gepaard gaande drastische verlagingen van de Europese basisprijs.

Zeker als je daar de Europese inkomenscompensatie van 60 procent via de toeslagrechten bij op telt. Bij een opbrengst van 66 ton per hectare en vier procent modulatie is dat ongeveer zeven euro extra in de bietenprijs, rekent Aike Maarsingh, voorzitter van de Nederlandse Bietenfederatie (NBF), uit. Voor telers van Cosun betekent dit vrij vertaald een bietenprijs van tegen de 55 euro per ton. Telers van CSM Suiker krijgen ongeveer 1,50 euro per ton minder, als kartelwaakhond NMa toestemming geeft aan Cosun om CSM Suiker definitief in te lijven. Zij delen niet mee in de winst uit de andere activiteiten van Cosun, zoals Unifine, SVZ, Nedalco en Aviko, die Cosun in de toeslag op de bietenprijs verdisconteert.

Maarsingh is 'heel blij' met de bietenprijs die Cosun heeft afgegeven. „Het is als je alles bij elkaar op telt een heel goede prijs. En dat komt mooi uit, omdat de huidige telers van CSM

straks ook stevig moeten betalen om tot coöperatie Cosun toe te treden.” De huidige hoge prijs is wel een eenmalige meevaller, nuanceert Jan-Willem van Roessel, secretaris van coöperatie Cosun. Een flink deel van de toeslag op de basisprijs van een kleine 33 euro, bijna een kwart minder dan in 2005, bestaat uit eerder betaalde heffingen die de Nederlandse suikersector terug krijgt uit Brussel. Dit is goed voor ruim vijf euro per ton in de bietenprijs. „Dit is een terugbetaling van heffingen die onder het oude suikerregime zijn betaald. Dit is dus de laatste keer.”

Hoge ledentoeslag

Daar bovenop geeft Cosun een ledentoeslag van 7,50 euro per ton, waarvan zes euro uit de activiteiten van Suiker Unie. Cosun is zeer content met de hoogte van deze toeslag, zegt Van Roessel. „De ledentoeslag is vrijwel gelijk aan vorig jaar, ondanks het nieuwe regime. Dat is niet slecht.” Voor de surplussuiker komt de prijs uit op 19,38 euro per ton, 2,50 euro hoger dan vorig jaar.

Een en ander is uiteraard nog zwaar onder voorbehoud, in afwachting van de uitspraak

Van Roessel hoopt daarom dat er snel duidelijkheid komt. „En uiteraard de juiste beslissing. We hebben inmiddels acht vragenrondes gehad, waarbij wij telkens gemiddeld een week nodig hebben om de vragen van de NMa te beantwoorden. Terwijl Nederland gewoon een kleine speler is op de Europese markt. De concurrentie neemt enkel maar toe. Wij hebben afgelopen jaar ook met onze prijzen omlaag gemoeten om onze klanten te behouden.” In de sector wordt nu gevreesd dat de NMa bepaalde voorwaarden gaat stellen aan de overname om de vermeende marktmacht in Nederland te beperken, zoals het afstoten van bepaalde suikeronderdelen. „Dat zou kunnen”, zegt Van Roessel voorzichtig, zonder hier verder op in te gaan.

Extra quotum

Waar de NMa in Nederland Cosun en de bietenfederatie al een tijdje aan het lijntje houdt, wordt er ook in Brussel met de suikerbiet gejojoed. Conform de afspraak kunnen de lidstaten totaal één miljoen ton suikerquotum aankopen, het oude C-quotum. Voor Nederland is 66.875 ton gereserveerd, waarvan Cosun haar deel van een kleine 42.000 ton inmiddels heeft gekocht. CSM Suiker staat zoals gememoreerd in de wachtkamer, maar heeft tot 1 september de tijd definitief te beslissen. De Nederlandse telers hebben massaal toegehapt, zegt Van Roessel. Van de Cosun-telers heeft ruim 90 procent ingetekend voor het extra quotum. Ook bij CSM is zo'n enthousiasme. De telers krijgen er ongeveer negen procent bij.

Deze toebedeling van quotum, waartoe op voorspraak van Frankrijk is besloten, heeft grote en rendabel suikerproducerende landen de mogelijkheid tot schaalvergroting. Maar een beetje vreemd is het wel, omdat eurocommissaris Fischer Boel met de hervorming van het suikerbeleid juist circa zes miljoen ton suiker van de interne Europese markt af wil halen. De opkoopregeling, doe hiervoor in het leven is geroepen, trekt te weinig lidstaten over de streep hun quotum van de hand te doen. Tot begin deze maand had Fischer Boel een kleine twee miljoen ton 'binnen', terwijl zij op het dubbele had gerekend.

Om het Europese suikeroverschot in te dammen wil zij de Europese productie van quotsuiker voor het komende teeltjaar met twee miljoen ton korten. Het reglement van de nieuwe suikermarktordening schrijft echter voor dat dit enkel mogelijk is in oktober, vlak voor of midden in de oogst. Het uiteindelijk te veel geproduceerde suiker wordt na de korting doorgeschoven naar het volgende teeltjaar of als surplussuiker bestempeld. Dit laatste deel kan de suikerindustrie verkopen aan de voedingsindustrie, zoals voor biobrandstof bij Nedalco, melkzuur bij Purac of aan de DSM. Het doorschuiven van suiker betekent automatisch een lagere toewijzing in het teeltjaar 2008-2009.

Idioot voorstel

Dit betekent dat de telers in de lidstaten eerst hun toewijzing volledig vol moeten telen, om vervolgens te horen dat er circa twaalf procent vanaf gaat. „Ik heb nog nooit zo'n idioot voorstel meegemaakt”, aldus Maarsingh. „Eerst iedereen te veel suiker laten produceren om vervolgens te gaan korten. We worden gedwongen om surplussuiker te telen.”

Vooraf korten op de toewijzing, zoals verleden jaar is toegepast, blijkt in het nieuwe suikerregime niet meer mogelijk. Hiervoor moet de regelgeving in Brussel weer worden aangepast. Niet alleen kost dit veel tijd, maar ook is de vraag of alle lidstaten hier zin in hebben. „Alleen met flinke druk uit de lidstaten is een preventieve korting te doen”, verwacht Maarsingh. Ook de NAV is voorstander van

een korting vooraf. Op 22 februari vergadert het zogeheten beheercomité suiker in Brussel over het kortingsvoorstel van Fischer Boel. Met een beetje zacht en droog weer kan een snelle bietenteler dan al zijn eerste perceel hebben gezaaid.

Goed gedrag gestraft

Telers moeten dus niet de fout maken alvast op deze korting vooruit te lopen en zelf minder areaal in te zaaien, benadrukken Maarsingh als Van Roessel. De korting wordt toegepast op het werkelijk geproduceerde deel, niet de toegewezen referentie. „Iemand die zijn toewijzing maar negentig procent vol teelt, wordt op dat deel twaalf procent gekort”, illustreert Maarsingh. „Dat is nu frustrerend, omdat je veel beter vooraf de productie kan beperken door terughoudend te zijn in het areaal. Maar zulk goed gedrag wordt gestraft.”

Op basis van de voorlopige toewijzing van 97,5 procent plus het aangeschafte extra quotum hebben de Nederlandse akkerbouwers volgens de suikersector veel te weinig zaad besteld. Volgens de zaadbestellingen tot begin deze maand groeit het areaal dit jaar slechts twee procent, terwijl dit volgens de industrie toch vijftien procent moet zijn. De NAV meldt dat de industrie zich geen zorgen moet maken 'Telers beslissen op basis van de definitieve toewijzing', zo valt in het ledenblad te lezen. 'Bovendien moet je ook met de surplusbieten rekening houden. Telers proberen hun quotum steeds sterker op het areaal te telen'.

Dat klopt, zegt Van Roessel. „Telers kunnen natuurlijk rekening houden in de bestelling met het vorig jaar geproduceerde tonnen surplus-suiker.” Maar op basis van de (hoge) gemiddelde suikeropbrengst van elf ton per hectare is er nog steeds een zes procent hoger areaal nodig om de toewijzing vol te telen, zo becijfert Van Roessel. „En de vraag is of de elf ton dit jaar weer wordt gehaald. Ook daar moet je rekening mee houden.” Suiker Unie heeft verleden week aan de telers een brief gestuurd met de nieuwe toewijzing, inclusief een extra zaadbestelformulier.

Geld niet op de bank

Wat Maarsingh bij het gejojo met de kortingen nog het meest tegen de borst stoot, is dat Fischer Boel in zijn ogen het gevolg aanpakt en niet de oorzaak. Dat is dat te weinig lidstaten suikerquotum hebben aangemeld voor de Europese opkoopregeling, waardoor er overproductie blijft. „Dit betekent dat de opkoopregeling beter moet. Dus meer moet worden betaald voor het quotum dat wordt aangeboden dan de 730 euro per ton nu”, vindt Maarsingh. „Beter meer uit de markt halen met een hogere vergoeding dan helemaal niets met een lagere.”

Hier komt nog bij de Europese suikerindustrie meebetaalt aan de eigen sanering. Zo draagt de Nederlandse industrie vorig jaar en dit jaar alleen al 260 miljoen euro bij aan het opkoopfonds. „Dat geld moet niet op de bank blijven staan, maar worden gebruikt”, oordeelt Maarsingh. Hij vindt bovendien dat de Nederlandse bijdrage van 160 miljoen euro dit jaar omlaag moet als twaalf procent op het quotum wordt gekort. „De Nederlandse industrie kan dan veel minder suiker verkopen, dus minder verdienen. Dan is het niet meer dan rechtvaardig om ook de afdracht aan de opkoopregeling te verlagen. Anders verslechtert de concurrentiepositie van de industrie.”

Er moet daarom ook snel orde op zaken worden gesteld in de Europese suikervolumes, vindt Maarsingh. De teelt en industrie heeft geen baat bij het huidige wispelturige beleid. „Zo komt er chaos op de markt en daar hebben vooral de multinationals baat bij. Maar zij hebben ook een lobbyisten in Brussel.”

van de NMa. Daarom spreekt Cosun ook van een indicatieve bietenprijs, vertelt Van Roessel. „We kunnen pas definitief uitbetalen als er een besluit genomen is.” Cosun verwacht begin april de telers definitief uit te kunnen betalen. De kans dat deze uitbetaling uiteindelijk lager uitvalt dan de indicatie, is volgens hem klein. De lange periode die de NMa nodig heeft om tot een besluit te komen, is een aderlating voor Cosun en CSM Suiker. Volgens de afspraak neemt Cosun het bedrijf per 1 oktober 2006 over, maar zij mag niets doen tot een definitief besluit van de NMa. Hierdoor worden bij CSM Suiker investeringen op de lange baan geschoven, zoals de aankoop van ruim 25.000 ton extra bietenquotum die in Brussel klaar ligt. „Wij kunnen ook de agrarische organisaties niet integreren en de fabrieken op elkaar afstemmen. Ook is tijd nodig om de collectie van de bieten en het transport naar de fabriek te stroomlijnen. Dat dreigt in het gedrang te komen”, zegt Van Roessel. De bietenfederatie heeft volgens Maarsingh met CSM Suiker afgesproken het extra quotum in de toewijzing aan de telers te verwerken, ook al is de aanschaf daarvan nog niet zeker. „Maar we kunnen niet langer wachten. We nemen een ondernemersrisico.”

**'Ik heb
nog nooit
zo'n idioot
voorstel
meege-
maakt'**